

Affektiv samstemning i katastrofens felt

Samtale med Erin Manning og Brian Massumi, Montreal, d. 12. Juli, 2011

Af Jonas Fritsch og Bodil Marie Stavning Thomsen

Præsentation af Brian Massumi og Erin Manning

Som deltagere i den internationale research-creation workshop, Generating the Impossible (GtI), fik vi mulighed for at tale med Erin Manning og Brian Massumi om affekt og katastrofe, der er temaet for dette nummer af Peripeti.¹ Den intensive workshop blev afholdt i skovdistriktet Meekos, der ligger fire times kørsel nord for Montreal. Her og i Montreal mødtes kunstnere, arkitekter, designere, filosoffer og kunst- og medieteoretikere for at arbejde med nye, kreative former for samarbejde. Begivenheden var organiseret af SenseLab², ledet af Erin Manning, professor i filosofi og film ved Concordia University. Manning arbejder kunstnerisk og filosofisk med kroppens bevægelse i rum eksempelvis gennem etableringen af internationale performances og udstillinger, der involverer dans, tekstil, arkitektur, skulptur og nye medier. Hun har bl.a. udgivet bøgerne *Ephemeral Territories* (2003), *Politics of Touch* (2007) og *Relationscapes* (2009). Hendes partner, Brian Massumi, som også var medarrangør af GtI, er professor i filosofi og fransk litteratur ved Université de Montréal, Québec. Han arbejder i forlængelse af blandt andre Deleuze og Guattari, Spinoza, Foucault og Whitehead med filosofisk at udvikle og undersøge rækkevidden af begreberne 'affekt', 'begivenhed', 'virtualitet' m.m. i regi af kunst, arkitektur, politisk aktivisme og kulturstudier. Han har bl.a. oversat Jean-François Lyotards

The Postmodern Condition (med Geoffrey Bennington), Jacques Attalis *Noise* og Gilles Deleuze og Felix Guattaris *A Thousand Plateaus* og har desuden udgivet bøgerne *A Users Guide to Capitalism and Schizophrenia: Deviations from Deleuze and Guattari* (1992), *Parables for the Virtual: Movement, Affect, Sensation* (2002) og *Semblance and Event: Activist Philosophy and the Occurrent Arts* (2011).

Affektiv samstemning i katastrofens felt

THOMSEN: Jonas og jeg har læst interviewet, som *The Guardian* bragte med dig, Brian (d. 15. april, 2011)³, og vi tænkte, at vi måske kunne tage afsæt i, hvad vi i dag oplever som affekt, relateret til nye medier og globalisering. Jeg har i min undervisning ofte anvendt Mary Ann Doanes artikel "Information, Crisis, Catastrophe"⁴, hvori hun kalder den særlige tidslighed, knyttet til tv-mediet, for 'presentness'. Begrebet relaterer sig til seerens måde at forholde sig til tv-nyheder på. Doane omtaler her katastrofen som den exceptionelle tilstand, der ganske sjældent indtræffer. I dag synes denne tilstand at være allestedsnærværende. Jonas og jeg talte om din artikel i *The Guardian*. Her relaterer du dig blandt andet til, hvordan nye globale medier påvirker os og forøger affektvirkningerne i risikosamfundet, specielt i forhold til virkelige katastrofer og deres grænseløse konsekvenser. I katastrofen synes grænsen mellem kulturel produktion og naturkræfter at være smeltet sammen, næsten

1) De følgende sider udgør et uddrag på dansk (ved Bodil Marie Stavning Thomsen) af den transskriberede samtale (ved Jonas Fritsch). Samtalen kan læses på engelsk i sin fulde længde på www.peripeti.dk.

2) Se www.senselab.ca for mere information.

3) <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/apr/15/half-life-of-disaster>

4) I *Logics of Television*, ed. Patricia Mellencamp, 1990.

ikke-eksisterende, ligesom også muligheden for faktisk at handle og være i kontakt med andre mennesker i en vis forstand er fraværende. Det er ret vanskeligt og meget usikkert faktisk at eksistere i verden. Og vi tænkte, om du kunne uddybe den sidste sætning: "En bæredygtig forandrings-politik må også være en affektens forandrings-politik."⁵

MASSUMI: – Hvilket jeg slet ikke forklarede.

THOMSEN: – Det var derfor, vi tænkte, at måske diagrammet eller biogrammet, som du også taler om i *Parables for the Virtual*, kunne være en måde, hvorpå man kunne genoverveje, hvordan vi faktisk kunne reagere i forhold til disse affektive kræfter.

MASSUMI: Jeg tror, at de former for kontakt, som vi kender og som vi oplever som direkte og interpersonelle, har spredt sig. Jeg tror ikke, de er blevet erstattet af ikke-kontakt men af en anden form for kontakt, der er mindst ligeså affektivt ladet. Og det er klart, at kriser og katastrofer ikke længere er exceptionelle, de er den normale tilstand, som Benjamin så glimrende sagde det. Komplexiteten i de tæt sammenknyttede systemer, som vi lever i på de sociale, kulturelle, økonomiske og naturlige niveauer, mærkes aktuelt med stor styrke, fordi vi er ved at nå nogle bestemte spidsbelastninger, for eksempel i relation til klimaforandringer og flygtningestrømme. Der er en følelse af, at vi er i en langt-fra-afbalanceret situation, hvor hvert eneste af de systemer, som vi beror på med hensyn til stabilitet, konstant er på nippet til at tippe over i en tilstand af krise med fare for, at der vil opstå en slags kaskade af effekter gennem de tilgrænsende systemer,

en domino-effekt. Det er en meget ustabil, kvasi-kaotisk situation. Og der er ikke nogen gunstig position, fra hvilken vi kan forstå den udefra. Vi er indskrevet (braced)⁶ i den. Vi er absorberet i katastrofens overhængende fare, altid klar (imminent) til den – hvilket betyder, at den er iboende (immanent) vores livsfelt. Denne imminence-immanence er en form for kontakt, en form for direkte affektiv nærhed selv hvis den forekommer 'på afstand' gennem mediernes virkninger, eller mere præcist inden for rammen af et mere og mere integreret mediekredsløb (media ecology). Når vi taler om, hvordan affekt fungerer i dag, tror jeg, vi må begynde med det faktum, at vi alle er indskrevet i dét immanens-felt. Vore kroppe og vore liv er nærmest en slags resonansrum for mediebarne perturbationer, der rammer os og gennemløber os, der slår ned i os og uden for os samtidigt. Dette sker alt sammen på et niveau før, vi kan positionere os selv, før vi er i en position, hvor vi kan træde et skridt tilbage og prøve at efterrationalisere oplevelsen. Vi indskrives i oplevelsen, bliver indført i den på en meget direkte, kropslig måde, før vi kan indtage en velovervejet holdning til den. Det er derfor, jeg i *Semblance and Event* taler om "immediation" og bruger begivenhedens model til at arbejde med, hvad der traditionelt er blevet analyseret som mediering og transmission. Det, jeg taler om, er mere en umiddelbar (immediate) indskrivning end en mediering i den traditionelle betydning. Denne indskrivning har mere at gøre med komplekse virkningsfelter og deres bølgeagtige forstærkninger og forplantninger end med punkt-til-punkt transmissioner.

Fra dette perspektiv er spørgsmålet så: hvad sker der i dette felt, i alle former for direkte umiddelbarhed? Det forekommer mig, at

5) På engelsk hedder sætningen: 'An ecological alter-politics must also be an alter-politics of affect.' Ordet 'ecological' bruges ofte på engelsk i en bredere betydning end på dansk. Det rummer således også miljø som kredsløb og forbindelser af kulturel art. Ordet har således også filisofiske implikationer (Jfr. Isabelle Stengers: *Cosmopolitics I*, 2010)

6) Ordet 'brace' og 'in-brace' (understøtte, forstærke, afstive, være klar) oversættes her primært som 'indskrive', for at understrege ordets dobbelte, passivt-aktive engagement: man kan være indskrevet i men også præpareret af situationen, der kan være mere eller mindre forstærket af forskellige kræfter, heriblandt medier.

snarere end at den positionerer hvert enkelt individ personligt, indskriver den individet i en form for forskelligartet samstemning med andre. Vi tager alle del i begivenheden sammen, men vi er sammen i den på forskellig vis. Vi kommer alle med forskellige sæt af tilbøjeligheder, vaner og potentialer for handling. Det er, hvad jeg mener med forskelligartet samstemning (differential attunement): en kollektiv klargøring (in-bracing) i en affektiv begivenheds umiddelbarhed, men forskellig i hvert tilfælde. "Samstemning" refererer til den direkte opfangning af opmærksomhed og energier fra begivenheden. "Forskelligartet" refererer til det faktum, at vi alle føres ind i begivenheden fra forskellige vinkler og bevæger os ud af den, idet vi følger vore egne singulære retninger, rider på bølgerne på vores egen uforlignelige måde. Det er ideen om en begivenhed, der momentant skaber en fælles opmærksomhed og som korrelerer vores forskelligartethed til den affektive ladning, der bringer og lader hele situationen med energi. Og det er ideen, at dette sker på et niveau, hvor direkte kropslige reaktioner og vore muligheder for at tænke er så direkte bundet op på hinanden, at de endnu hverken kan adskilles fra hinanden eller fra begivenhedens aktiverende strøm. Jeg mener ikke som så mange kritikere af det aktuelle mediemiljø, at vi befinder os i en homogeniserende tilstand. Jeg mener heller ikke, at tingene i første instans sker ved at positionere individet, som ideologikritikken ville sige – selvom der er visse forudsætninger, der performativt bliver indpodet i feltet, og selvom visse tendenser allerede skaber vektorer i en slags proto-organisering af, hvad der sker. Den vigtigste pointe er, at det alt sammen sker langt-fra-afbalanceret, så at det, der tæller er afmærkningen (fielding) af ustabilitet og det faktum, at uforudsigelige orden-ud-af-kaos virkninger altid kan umuliggøre, fravige eller rekonfigurere enhver forudgående organisering. Så når jeg taler om affekt, taler jeg om en direkte, relationel fordybelse (immersion) i et

immanens-felt, fra hvilken bestemte handlinger og bestemte tanker må bryde frem. De må uddrages fra kompleksitets-feltet i farten, performativt.

Spørgsmålet bliver så, hvad der modulerer ekstraktionen. Overordnet bliver den moduleret af følelsen af trussel, der kommer med følelsen af en nødsituation, og af de sikkerhedsprocedurer, der er blevet iværksat som svar. Men sikring forudsætter instabilitet. Sikkerhed er ikke det modsatte af usikkerhed. De er forbundne. Niklas Luhmann er i sin bog om tillid og magt klar vedrørende dette. For at producere sikkerhed med en vis regelbundethed, siger han, må du producere den usikkerhed, som den er baseret på. Det er også Foucaults pointe. Sikkerhedsforanstaltninger skal tages forebyggende, fordi vi altid bliver fanget i den første strøm af noget-der-sker i komplekse nødsituationer, før det bliver klart, hvor det vil føre hen og hvad det vil blive til. De må systemgenerere (bootstrap) orden ud fra kvasi-kaos. Jeg har fremført det argument, at dette kvalificerer dem til procedurer af tilblivelse, eller hvad jeg kalder 'værenskraft' (ontopower). Så spørgsmålet om affektive politikker er for mig at acceptere, at vi befinder os i dette felt af kollektiv forskelligartet samstemmighed eller kollektiv individuation, at vi altid bliver kastet tilbage i det på en direkte, fordybende måde, så vi må spørge, hvilken værenskraft vi kan udøve, der kommer fri af dette sikkerhedsloop. Hvordan kan vi øve en vis indflydelse i strømmen af denne immersion men gøre forudsætningerne om sikkerhed uanvendelige? Hvordan kan vi implantere nye forudsætninger og proto-organisere mere levedygtige og opstemte tendenser? Jeg tror, det er et meget godt sted at begynde med et begreb som biogrammet. Biogrammet er en version af Gilles Deleuzes begreb "diagram", men appliceret til et individuelt liv, der modulerer sin kurs under kompleksitetens vilkår.

At diagrammere eller biogrammere er ikke at prædefinere. Det handler om teknikker til

at bevæge sig ind i og ud af det fordybende felt af livets kompleksitet på en måde, der er orienteret eller er en genorientering men ikke i for-artikulerede retninger – opfindsomt. Så er spørgsmålet, hvordan du forlænger den forskelligartede samstemning i stedet for at komme ud af den og ind i din egen personlige bane. Hvordan fange intensiteten af det afstøttende (in-bracing), forblive korreleret, koordinere, bevæge sig opfindsomt sammen i fælles handling – vitalt, uden at udviske de samstemmige forskelle?

MANNING: Ville du ikke også sige, at disse resonansfelter selv skaber biogrammer – hvor det ikke handler om, at du bringer et biogram til en begivenhed, men at begivenheden prolifererer i et felt, der selv er biogrammatisk? Spørgsmålet synes for mig at have karakter af at være af dobbelt indfangning (capture), sådan som Stengers definerer det.⁷ Så vil nogle af de biogrammatiske tendenser selv blive ledere af mere resonans, mens andre vil falde ud til siden eller vil agere på måder, der er mindre fremhævede.

MASSUMI: Netop. På samme tid bliver det fundet og konstrueret. Og det at sætte disse to ting sammen står ikke i modsætning til hinanden – de sker i en proces.

THOMSEN: I *Semblance and Event* giver du eksemplet med det deleuzianske tids-billede. Du kan ikke se tids-billedet. Det findes ikke eksplicit, men det kunne sammenlignes med en diagrammatisk tænkning i den forstand at for at forstå tids-billedet, må du være åben for såvel fortidens som fremtidens virtuelle billeder.

MASSUMI: Og på en måde perciperer du disse virtualiteter uden, at de præsenterer sig for dine sanser.

MANNING: Det er i virkeligheden et spørgsmål om tid, om forskellige kvaliteter af hastigheder og langsomheder men også om at ophæve det lineære. Din fortolkning af affektive politikker, Brian, sker i en verbal-tid, der selv skaber loops. Foregribelse [’preemption’] sker i en før-fremtidsform, i et ville-have-været – men selv før-fremtidsformen dækker ikke helt dens kapacitet for at proliferere.

MASSUMI: Ja, der knytter sig en ikke-lineær temporalitet til det. Jeg alluderer til Deleuzes tids-billede, men det er ikke nøjagtig de samme problemstillinger, jeg prøver at udforske i *Semblance and Event*. Jeg bruger begrebet skin (“semblance”) for at udvikle ideen, at der er dimensioner af en begivenhed, der ikke faktisk er til stede, men som er nødvendige faktorer for dens sammensætning. Tag noget så simpelt som en bevægelseslinje. Det giver ingen mening at opfatte den som et forløb af punkter, da dette trækker bevægelsen ud af den. Som Bergson sagde: det, du får ud af det, er en gruppe af punkter, og punkter er fikserede. Bevægelsen er ikke et forløb af punkter. Det er en foldning af den umiddelbare fortid ind i nutiden, mens nutiden vender sig ind i fremtiden på en måde, der ændrer en situation kvalitativt. Fortiden og fremtiden er nødvendige faktorer i sammensætningen af en bevægelses bane. Men de er ikke aktuelle, de har karakter af allerede og endnu ikke. Så, når noget er i bevægelse, overskrider det sig selv dynamisk, det breder sig ud over sin aktualitet. Det er mere end til stede i hvert på hinanden følgende punkt. Vi forstår dette intuitivt. Vi opfatter det direkte uden at behøve tænke over det. Hvis du tænker på en politisk situation og den slags kollektiv forskelligartet samstemmighed, som jeg netop talte om – for eksempel en katastrofe, der rammer, og hvis karakter og rækkevidde, du endnu ikke har nogen mulighed for at vide noget om – så er der et stort antal potentielle baner i spil. Begivenhedens frembrud krystalliserer et felt af potentiel bevægelse. Tænk

7) Interview af Brian Massumi og Erin Manning med Isabelle Stengers i www.inflexions.org, udgave 3.

på det som et pragmatisk felt, skabt af samtidigt tilstedeværende vektorer eller potentielle baner, der mærkes umiddelbart og intuitivt forstås på en intenst inkluderende (embodied) måde og som vækker alle til opmærksomhed og aktiverer til handling – men som i deres potentiale som endnu ikke realiserede er mere-end-tilstedeværende. Dette fornemmede potentiale er startpunktet. Det er den allerførste strøm af, hvad der kommer. Det kan altså behandles som en forudsætning for begivenhedens udfoldelse. Det potentielle er pragmatisk forudsat.

Så en måde, hvorpå vi kan arbejde med dette politisk, er som pragmatiske forudsætninger, der mærkes perceptuelt uden at være udtænkte, men som du retrospektivt ville kunne skille ud, som var de resultatet af en vurdering, en deduktion eller en følgeslutning. Men denne aktivering af forudsatte potentialer sker så hurtigt, at en sådan form for vurdering ikke kunne være sket. Det er fuldstændig på linje med umiddelbar (immediate) perception, selvom det er ikke-realiseret. Du føler det ikke-sanseligt. Det er en form for tænken-følen af, hvad der sker, inkluderende det, der *måske kan* ske. Sagen er, at vores tænken-følen af, hvad, der måske kan ske, også inkluderer, hvad andre mennesker måtte gøre i korrelerende men forskelligartede svar, hvor hver især følger sin særlige tilbøjelighed. Den kollektive skynding mod sikkerhed kan måske blokere en bane. Eller nogen giver måske allerede en hjælpende hånd og bliver dermed et eksempel til efterfølgelse, der fungerer som en slags uplanlagt propaganda af bedriften. I selve en begivenheds startpunkt er der et utal af disse tendenser og betingelseskabende bedrifter, der løber sammen for at skabe og modulere udfoldelsen af et meget kompleks vektor-felt, der direkte er kollektiv-transindividuel. Det er, hvad vi oplever i dag. Det er, hvad vi gennemlever. Det er hvad vi tænker – føler øjeblik for øjeblik i denne atmosfære af krise og forestående katastrofe. Så et af biogrammet spørgsmål er, hvordan det potentielle pragmatisk felt krystalliserer

sig for hver person, givet de former for begivenheder, vi gennemlever sammen, og hvordan de forskellige samstemmigheder opstår på tværs af individuelle forskelle. Derfor er det næste spørgsmål: er der måder, hvorpå disse former for pragmatiske antagelser og forudsætninger kan justeres og krystallisere et felt, der skaber større tilgængelighed for visse alternative tendenser, der mere er af en-hjælpende-hånd typen? Dette ville være en modulation af biogrammet. Kan dette ændre kollektive betingelser på en varig måde? Kan modulationerne blive indhøstet, arkiveret, reaktiveret? Kan teknikker findes, der gør dem mere kreative? Dette er den slags problemer, vi har arbejdet med i begivenhederne i SenseLab – dette med vægt på den opfattelse, at der findes kreative teknikker for modulationen af relationelle felter, og at det kan hjælpe at tænke over dem på diagrammatiske eller biogramatiske betingelser.

FRITSCH: Jeg kunne tænke mig at tale om dynamikkerne i dette særlige felt af relationer. Det føles som værende både over-struktureret, hvor du er fanget i en slags net, og over-åben, hvor der altid er forskellige veje ud. Og denne form for dynamik kan indfanges, vil jeg mene, gennem at skelne mellem samstemning og for eksempel transmission, som du talte om før. Det er noget, der løber gennem hele den affektive diskurs i dag, at der er en forskel mellem at tænke i transmission eller affektens smittevirkninger og så ideen om samstemning, der både tillader en åbenhed, men som også kan lukke af på mange måder.

MANNING: Tænker du specielt på den politiske sfære?

FRITSCH: Jeg tænkte på det relationelle felts dynamikker og på, hvad det at arbejde på et affektivt niveau indebærer. Fordi der er en bestemmelse på en måde, men også denne totale åbenhed –

MASSUMI: Fordi det har at gøre med det usikre og det tilfældige –

MANNING: I mit eget arbejde har jeg tænkt meget over tendensen til at bringe det affektive i spil, specielt når det drejer sig om mennesket. Denne tendens har været meget tydelig i feltet omkring den såkaldte 'affektive vending', hvor mennesket bliver bærer eller leder af affekt. Så jeg har været interesseret i at undersøge, alene og sammen med Brian og i de begivenheder vi organiserer sammen, hvad jeg kalder de forskellige former for 'speciering' ('speciations'), som affektive kredsløb (affective ecologies) producerer. Disse kredsløb konstitueres biogrammatisk eller diagrammatisk i den forstand, at de er justeringer af fremspirende tendenser til sammenvoksninger inden for et opdukkende fælles erfaringsfelt. De er hverken menneskelige eller ikke-menneskelige – snarere er de resonans-maskiner, der aktiveres i feltet imellem det organiske og det uorganiske. Jeg tænker på 'specieringer' – denne samtale albue-lænen-sig-mod-bord, for eksempel – som en slags kommen til syne af en strømmende individuation, der som et markant punkt eller et betoningspunkt forbinder sig med et bredere erfaringsfelt – sommeren, huset og denne samtale, som vi har efter vores fælles SenseLab-begivenhed. Den enkelte 'speciering' af denne aktuelle tids-signatur aktiverer det bredere relationsfelt hen imod visse tendenser. En af de ting, jeg har tænkt på i den forbindelse, er, hvordan 'specieringer' nærmer sig hinanden – ikke gennem en matrix for identitet ('dyret', 'mennesket'), men gennem fart og langsommelighed af strømmende, samvirkende kredsløb. Denne tænkemåde tillader os måske at overveje, hvordan resonansfelter eller forbundne miljøer bryder frem i en sameksistens – ikke af identitetsstrukturer (mennesket, selvet) – men gennem kredsløb, der lige så vel er rytmer som 'væsner'; dvs. forskellige tidsskalaer og -intensiteter. Dette kunne til gengæld gøre det muligt for os at komme hinsides

identitetspolitikken (som fortsætter med at eksistere selv inden for affekt-politikken) og undersøge den iboende sameksistens af et relationelt tredje, som jeg et sted har kaldt for 'intervallet'.⁸ Når intervallet bliver en aktiv del af, hvad begivenheds-konstellationen kan, befinder vi os i en radikal empirisme uden en klargjort mening om, hvad relationens præmisser består af. Dette er, mener jeg, hvad vi forsøger at gøre med begivenhederne i SenseLab og med vore undersøgelser af nye former for samarbejde. Vi spørger: hvad gør dette tredje? Hvordan 'specierer' det? Hvad er det med til at skabe? Hvilken slags kredsløb har det? Jeg siger dette vel vidende, at alle 'specieringer' til en vis grad kulminerer i arter eller kategorier. Pointen er ikke, at identiteter ikke findes – intet menneske, intet dyr, ingen plante – men at arten ikke er dér, hvor processen begynder eller slutter. Vores forslag er ikke at negere hverken art eller identitet, men at vi skal blive bevidste om, at den kollektive individuations kraft sker i mellemrummene, hvor kredsløbene stadig er i aktiv transformation. Med mine egne ord ville jeg sige, at det, der muliggøres ved denne tilgang er en lejlighed til at udøve en slags koreografisk tænkning, som jeg vel at mærke ikke definerer som en påtvingelse af koreografi men som en skabelse af værktøjer, der gør det muligt, at 'specieringernes' mobile diagram kan rykke i forgrunden – en slags spirende diagrammatisk praksis.

MASSUMI: Ja, vi er i affekt, affekt er ikke i os. Det er ikke et subjektivt indhold af vore menneskelige liv. Det er den følte kvalitet af et relationelt felt, der altid er 'mere-end', som Erin understreger det i sine skrifter – altid 'mere-end' menneskelig. Hvis vi går tilbage til spørgsmålet om teknik, må teknikkerne være iboende teknikker – iboende det, der er 'mere-end' os selv. Det kan ikke være anderledes, eftersom du er i en situation af usikkerhed: du har ikke noget

8) Blandt andet i E. Manning: *Relationscapes* (2009).

overblik, der findes ikke nogen kontrollerende position, der findes en kompleksitet og diversitet i feltet, hvilket du umuligt kan forstå til fulde, og du forandrer dig med den. Derfor må fremgangsmåden være heuristisk og eksperimentel og tage afsæt i netop de partielle adgangspunkter, hvor en justering potentielt ville kunne forstørre eller resonere gennem feltet. Men du ved det aldrig med sikkerhed. Så du må forblive samstemmig for at vide, hvordan feltet påvirker dig (is affecting), selv når du påvirker det (are affecting). Så det er en form for dobbelt tilblivelse, hvor du som individ bliver moduleret af det kollektive felt, ligesom feltet bliver moduleret af dine handlinger. Du står aldrig blot uden for og styrer eller bedømmer eller kritiserer eller kommenterer på eller beskriver. Du er eventyrer. Du tager chancer, ikke så meget i den betydning, at du udsætter andre for risici (skønt dette også kunne ske, hvilket klart gør alt dette til et spørgsmål om etik) men mere fundamentalt tager du chancer i forhold til, hvem du mener og føler, du er, og hvem, du kan blive.